

6. Буяк Л.М. Динамічна модель структурування сільського господарства за величиною капіталу, фондів й угідь / Л.М. Буяк, В.К. Паучок // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.13. – С. 286-297.

7. фон Хайек Ф.А. Дорога к рабству : пер. с англ. / Ф.А. фон Хайек; предисл. Н.Я. Петракова. – М. : Изд-во "Экономика", 1992. – 176 с.

8. Юхновський І.Р. Базові принципи вдосконалення українського суспільства / І.Р. Юхновський // Вісник Національної академії наук України : загальнонаук. та громадсько-політичний журнал. – 2006. – № 1. – С. 3-13.

9. Гнасевич Н.В. Деякі ознаки типологічної ідентичності суспільства "вільного ринку" і комуністично-фашистських режимів / Н.В. Гнасевич, В.К. Паучок // Мандрівець: журнал гуманітарних студій. – К. : Вид-во Києво-Могилянської акад. – 2008. – № 4. – С. 26-33.

10. Буяк Л.М. Україна на межі між Сходом і Заходом: економіко-математична модель та аналіз її розв'язків / Л.М. Буяк, В.К. Паучок. – Тернопіль : Вид-во "Трегіт". – 2012. – 72 с.

11. Дашкевич Я. Національна зрада / Я. Дашкевич // Сучасність : зб. наук. праць. – 1992. – № 7. – С. 124-129.

Буяк Л.М., Паучок В.К. "Субсидионная" ловушка и реформы: две базовые математические модели возможных и реальных экономических процессов в Украине при условиях войны

Описано две базовые математические модели экономики Украины. В одной модели описано возможное увеличение платежеспособного спроса рабочих, в другой – современные регуляторные обстоятельства. На основе сравнения и качественного анализа этих моделей описано возникновение в нашей стране замкнутой экономической группы (социально-экономической ловушки), в которую попадают люди, получающие субсидии. Раскрыты закономерности негласного административного повышения цен и тарифов. Показано, что значительное повышение цен и тарифов приводит к социальной дифференциации, несвойственной свободным рыночным отношениям: большинство населения будут терять свои сбережения, финансовая возможность монополистов – владельцев больших предприятий – будет увеличиваться. Отмечено, что современные регуляторные действия власти ведут к уничтожению денежных сбережений, которые люди хранят дома для экстраординарных потребностей. Из выполненного анализа названных моделей выведен вывод, что в условиях войны владельцы больших предприятий начали более активно негласно использовать государство в собственных коммерческих интересах.

Ключевые слова: теоретическая экономика, физическая экономика, социально-экономическая ловушка, российская агрессия, рыночная экономика.

Buyak L.M., Pauchok V.K. Subsidy Trap and Reforms: Two Basic Mathematical Models of Possible and Real Economic Processes in Ukraine under the Conditions of War

Two basic mathematical models of Ukraine's economy are described. Possible increase of solvent demand of workers is simulated in one model and the other model deals with current regulator circumstances. The origin of the reserved economic group (socio-economic trap) in our country, which enable people to get subsidies, is described on the basis of comparison and high-quality analysis of these models. Conformities to the law of secret administrative price and tariffs increase are exposed. A considerable price and tariffs increase is proved to result in social differentiation that is not appropriate to free market relations: the level of poverty of the majority of population will increase, while financial possibilities of monopolists who are the proprietors of large enterprises will increased. Modern regulatory authorities' actions are noted to cause the destruction of savings that are kept at home for extraordinary needs. After having analyzed the models mentioned above, we may conclude that under the conditions of war the proprietors of large enterprises have started to use more actively state institutions in secret way in their own commercial interests.

Keywords: theoretical economy, physical economy, socio-economic trap, Russian aggression, market economy.

УДК 004:351 Доц. М.Б. Вітер, канд. фіз.-мат. наук – Міністерство фінансів України; доц. Х.О. Засадна, канд. фіз.-мат. наук – ЛІБС УБС; асист. О.В. Тищенко – КНЕУ ім. В. Гетьмана

ТЕХНОЛОГІЯ КЛАСТЕРНОГО МОДЕЛЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЙНОЇ ВЗАЄМОДІЇ УЧАСНИКІВ БЮДЖЕТНОГО ПРОЦЕСУ В УКРАЇНІ

Здійснено аналіз системи організації бюджетного процесу в Україні. Наведено проблеми її функціонування. Обґрунтовано доцільність застосування кластерного підходу до моделювання інформаційної взаємодії учасників бюджетного процесу. Побудовано матричні моделі інформаційної взаємодії головних учасників бюджетного процесу: Міністерства фінансів, Державної казначейської служби і головних розпорядників бюджетних коштів. Описано технологію кластерного моделювання у просторі інформаційної взаємодії головних учасників бюджетного процесу. Побудовано відповідні класери інформаційної взаємодії.

Ключові слова: бюджетний процес, інформаційна взаємодія, моделі, кластери.

Актуальність дослідження. Інформаційна взаємодія між учасниками бюджетного процесу пов'язана з обміном великими об'ємами інформації на різних рівнях державного управління, починаючи з центральних органів виконавчої влади і закінчуючи органами місцевого самоврядування. Такий обмін, як правило, здійснюється з використанням відповідних комп'ютерних і телекомунікаційних технологій.

Історично склалося так, що інформаційно-комунікаційні системи органів державної влади формувались переважно за галузевим принципом на основі місцевих підходів. Тому у них наявні різні форми представлення інформації, а також організаційні і технічні рішення [1]. Усе це породжує багато проблем під час обміну даними. Тому актуальними на цей час є дослідження питань вдосконалення інформаційної взаємодії учасників бюджетного процесу.

Серед усіх учасників бюджетного процесу основне навантаження несуть: Міністерство фінансів України (МФУ), Державна казначейська служба України (ДКСУ) і головні розпорядники коштів (ГРК) [1]. Тому в цій роботі досліджено саме їх інформаційну взаємодію.

Огляд публікацій. Сучасні наукові дослідження здебільшого зосереджуються на використанні інформаційно-аналітичних систем в окремих секторах функціонування державних фінансових органів [2-4]. У зв'язку з інтеграційними процесами, які характерні для теперішньої економіки, та інтенсивним розвитком інформаційних технологій подальшого дослідження потребують прикладні питання оптимізації інформаційної взаємодії учасників бюджетного процесу.

Мета роботи – проаналізувати та обґрунтувати кластерний підхід до моделювання та інтеграції інформаційної взаємодії головних учасників бюджетного процесу в Україні.

Виклад основного матеріалу. Стрімкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій дає змогу розвивати нові підходи до моделювання сучасної інформаційної взаємодії. Поряд з традиційним математичним моделюванням широко застосовують ГРІД-технології, ГІС-технології, сервісно-орієнтовані технології тощо. Це дає змогу розглядати значно ширший клас задач моделювання, формувати нові типи моделей.

Класичний кластерний аналіз передбачає розбиття заданої вибірки об'єктів на підмножини, що називають кластерами, таким чином, щоб кожен кластер складався зі схожих об'єктів, а об'єкти різних кластерів істотно відрізнялися [5]. Основна мета кластерного аналізу – формування груп схожих об'єктів у вибірці. Протягом останнього десятиліття кластерний підхід почали використовувати у моделюванні різних сфер діяльності суспільства [6-9]. За визначенням Майкла Портера, основоположника кластерної теорії в економіці, кластер – це група сусідніх взаємопов'язаних географічно компаній та пов'язаних з ними організацій, що діють у певній сфері і взаємодоповнюють один одного [7]. В основі процесу утворення і функціонування кластера знаходиться обмін різноманітною інформацією – технічною, фінансовою, науковою тощо [9]. Тому доцільно поряд з економічними кластерами розглядати кластери інформаційної взаємодії суб'єктів.

Застосування кластерного підходу до моделювання простору інформаційної взаємодії учасників бюджетного процесу пов'язане з особливостями цього простору. Усі його учасники пов'язані спільною діяльністю у сфері підготовки і виконання бюджету держави. Документообіг між ними характеризується певними формами стандартизації і періодичності: є визначене число стандартних документів, якими обмінюються учасники, а також конкретні дати надання інформації, які повторюються з певним періодом. Це дає змогу будувати кластери інформаційної взаємодії (КІВ) суб'єктів, яким властиві спільні функціональні ознаки, а також формувати типові організаційні і функціональні рішення для кожного такого кластера.

На рис. 1 показано матрицю взаємодії головних учасників бюджетного процесу: МФУ, ДКСУ, ГРК.

	МФУ	ДКСУ	ГРК
МФУ	***	$C_{ФК}$	$C_{ФГр}$
ДКСУ	$C_{КФ}$	***	$C_{КГр}$
ГРК	$C_{ГрФ}$	$C_{ГрК}$	***

Рис. 1. Матриця інформаційної взаємодії головних учасників бюджетного процесу

C_{IJ} – це сценарій інформаційної взаємодії I -го суб'єкта з J -м суб'єктом. Він описує процедуру передавання інформації від суб'єкта I до суб'єкта J . Наприклад, $C_{ФК}$ описує процедуру передавання інформації від МФУ до ДКСУ.

Сценарій може включати порядок, регламент надання інформації, форми і засоби передавання, засоби захисту. На рис. 2 наведено матрицю інформаційних потоків між головними учасниками бюджетного процесу. Через I_{IJ} позначено об'єм інформації, яка передається від I -го суб'єкта до J -го, а через $S_{Iвх}$ і $S_{Iвх}$ – суми вхідних і вихідних потоків для відповідних суб'єктів кластера. На основі аналізу елементів вказаної матриці можна будувати моделі оптимізації передавання даних, зокрема, з використанням теорії масового обслуговування.

	МФУ	ДКСУ	ГРК	Сума вихідних потоків
МФУ	***	$I_{ФК}$	$I_{ФГр}$	$S_{Фвх}$
ДКСУ	$I_{КФ}$	***	$I_{КГр}$	$S_{Квх}$
ГРК	$I_{ГрФ}$	$I_{ГрК}$	***	$S_{Гр вх}$
Сума вхідних потоків	$S_{Фвх}$	$S_{Квх}$	$S_{Гр вх}$	

Рис. 2. Матриця інформаційних потоків

Матриця каналів передавання інформації між головними учасниками бюджетного процесу зображено на рис. 3.

	МФУ	ДКСУ	ГРК
МФУ	***	$T_{ФК}$	$T_{ФГр}$
ДКСУ	$T_{КФ}$	***	$T_{КГр}$
ГРК	$T_{ГрФ}$	$T_{ГрК}$	***

Рис. 3. Матриця каналів передавання інформації

T_{IJ} – тип каналу зв'язку, яким передається інформація від I -го суб'єкта до J -го суб'єкта. Можливі варіанти T_{IJ} : паперовий обмін, електронна пошта, виділений канал зв'язку, безпосередній доступ до баз даних партнера, веб-доступ. У разі електронної передачі інформації вказують: тип мережі, протокол передавання, засоби кодування.

На основі аналізу сценаріїв інформаційної взаємодії можна будувати відповідні кластери інформаційної взаємодії. Вважатимемо, що суб'єкти належать до одного кластера інформаційної взаємодії, якщо вони здійснюють обмін інформацією між собою у певній, наперед визначеній сфері, за вказаним сценарієм. Модель кластера інформаційної взаємодії описується відповідним функціоналом $\Phi = \Phi(O, I, T)$, компонентами якого відповідно є: O – організаційні структури (суб'єкти кластера), I – інформаційні ресурси, T – телекомунікаційна інфраструктура.

Компонента O містить перелік учасників інформаційної взаємодії у кластері, їх функції, організаційну структуру. Компонента I описує інформаційні потоки, які функціонують у кластері, їх об'єм, формат подання, терміни надання тощо. Виокремлення такої компоненти дає змогу здійснювати аналіз даних на предмет їх об'єму, дублювання, рівня структурованості, а також стандартизації.

Компонента $T = T(ПО, ЕП, ВКЗ, ВД, \dots)$ описує засоби організації обміну інформаційними ресурсами між суб'єктами кластера. Її параметрами є: паперовий обмін ($ПО$), електронна пошта ($ЕП$), виділений канал зв'язку ($ВКЗ$), веб-доступ ($ВД$) тощо. Співвідношення між даними параметрами дає чітку характеристику рівня автоматизації інформаційної взаємодії у кластері інформаційної взаємодії.

За детального дослідження і відповідної оптимальної параметризації цих компонент можна сформувати таку модель відповідного кластера, яка забезпечуватиме найефективніше його функціонування. Залежно від того, якими є сценарії взаємодії, можна будувати різні кластери інформаційної взаємодії.

Як приклад, розглянемо сценарії $C_{КФ}$ і $C_{ФК}$ обміну даними між ДКСУ та МФУ. У зв'язку з тим, що Міністерство фінансів та Державна казначейська служба мають безпосереднє відношення до підготовки і виконання бюджету держави, інформаційна взаємодія між ними має свою специфіку [1]. Щоденна інформація від ДКСУ до МФУ формується майже двома десятками типів файлів. Формати даних, що передаються: текстові файли, dbf-файли, бази даних Oracle, Excel таблиці.

Побудова кластера інформаційної взаємодії "МФУ-ДКСУ" здійснюється шляхом формування єдиної інформаційної системи на базі спільної апаратної

та програмної платформи ДКСУ та МФУ. Основу цього кластера становить єдине сховище даних при рівноправному доступі до нього працівників МФУ і ДКСУ, задіяних у бюджетному процесі. Сховище може бути розташованим на базі МФУ, ДКСУ чи у "хмарі". Доступ до нього надається через відповідні вітрини даних засобами виділених ліній зв'язку з високою пропускнуою здатністю. На рис 4. показано концептуальну схему кластера інформаційної взаємодії "МФУ-ДКСУ", де ІАС – інформаційно-аналітична система відповідного органу, а ЄСД – єдине сховище даних.

Рис. 4. Концептуальна схема КІВ "МФУ – ДКСУ"

У цьому випадку у функціоналі $\Phi = \Phi(O, I, T)$ компонента O містить перелік підрозділів МФУ і ДКСУ, задіяних у бюджетному процесі, а також їх функцій. Компонента I описує інформаційні потоки у кластері, їх об'єм, структуру, формат представлення тощо. Основним параметром компоненти T є виділений канал зв'язку з описом відповідних протоколів передавання даних і систем захисту. На основі сценаріїв інформаційної взаємодії $C_{\text{ФГР}} - C_{\text{ГРФ}}$ та $C_{\text{КГР}} - C_{\text{ГРК}}$ можна формувати кластер інформаційної взаємодії "МФУ – ГРК" чи "ДКСУ – ГРК". При цьому ядром кластера буде єдине спільне сховище, яке розташовуватиметься в МФУ (ДКСУ), а головні розпорядники коштів матимуть доступ до нього через Інтернет, формуючи при цьому свої вітрини даних.

В ідеальному випадку найбільш раціональним варіантом оптимізації інформаційної взаємодії у сфері бюджетування є створення єдиного кластера інформаційної взаємодії для головних учасників бюджетного процесу: МФУ, ДКСУ та ГРК. На рис. 5. показано концептуальну схему кластера інформаційної взаємодії головних учасників бюджетного процесу. Як і в попередньому випадку, працівникам відповідних підрозділів МФУ і ДКСУ доступ до єдиного сховища даних повинен надаватись через виділені лінії зв'язку з високою пропускнуою здатністю, а працівникам ГРК – через Інтернет.

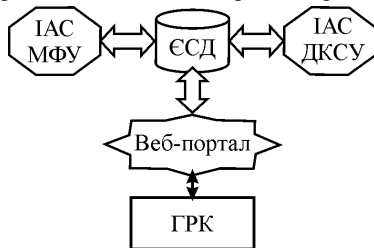

Рис. 5. Концептуальна схема КІВ головних учасників бюджетного процесу

Останнім часом у системі організації державного управління дедалі частіше використовують хмарні технології [10]. Побудовані на такій технологічній основі кластери інформаційної взаємодії дають змогу залучати до обміну даними широке коло користувачів з мінімальними матеріальними і фінансовими затратами.

Висновки. Розглянута технологія кластерного моделювання дає змогу оптимізувати інформаційну взаємодію учасників бюджетного процесу завдяки концентрації її у відповідних центрах – кластерах інформаційної взаємодії.

Кластерне моделювання інформаційної взаємодії передбачає:

- структурування простору інформаційної взаємодії шляхом виділення істотних спільних ознак серед його суб'єктів;
- інтеграцію інформаційних ресурсів, а також централізацію управління ними в кластерах інформаційної взаємодії;
- стандартизацію і формалізацію процедур обміну даними між суб'єктами, що взаємодіють у КІВ;
- оптимізацію засобів доступу до інформаційних ресурсів у КІВ;
- забезпечення належного рівня захисту інформації;
- мінімізацію затрат при організації інформаційної взаємодії суб'єктів кластера.

Запропонована технологія дає змогу створити ефективний механізм доступу й управління інформацією у системі підготовки і супроводження бюджетного процесу в Україні.

Література

1. Вітер М.Б. Актуальні питання електронної інформаційної взаємодії у системі управління державними фінансами / М.Б. Вітер // Науково-технічна інформація : зб. наук. праць. – 2014. – № 3. – С. 3-7.
2. Додонов О.Г. Інформаційно-аналітичні технології в сфері фінансового контролю державного бюджету / О.Г. Додонов, В.Р. Сенченко, О.О. Гагарін // Реєстрація, зберігання і оброблення даних : зб. наук. праць. – 2007. – Т. 9, № 1. – С. 42-55.
3. Вишневіський В.П. Как обосновать бюджетно-налоговую политику государства? Опыт научного проектирования и реализации автоматизированной системы сопровождения бюджетного процесса на региональном уровне / В.П. Вишневіський, Р.Н. Лепа, А.В. Половян и др. – Донецьк : Вид-во ІЕП НАН України, 2011. – 116 с.
4. Саак А. Информационные технологии бюджетирования в государственном и муниципальном управлении / А. Саак, В. Тюшняков // Муниципальная власть : рос. журн. местного самоуправления : сб. науч. тр. – 2011. – № 4. – С. 68-73.
5. Дюран Б., Кластерный анализ / Б. Дюран, Я. Одел. – М. : Изд-во "Статистика", 1977. – 128 с.
6. Ямчук А.В. Деякі питання побудови інноваційно-інформаційних кластерів / А.В. Ямчук // Проблеми науки. – 2012. – № 4. – С. 10-15.
7. Цихан Т.В. Кластерная теория экономического развития / Т.В. Цихан // Теория и практика управления : сб. науч. тр. – 2003. – № 5. – С. 6-17.
8. Баранов А.М. Информационные кластеры как новые формы сетевого экономического взаимодействия / А.М. Баранов // Вестник экономической интеграции : сб. науч. тр. – М. : Изд-во "Экономика". – 2008. – № 3. – С. 23-34.
9. Мигранян А.А. Теоретические аспекты формирования конкурентоспособных кластеров в странах с переходной экономикой / А.А. Мигранян. [Электронный ресурс]. – Доступный с <http://www.krsu.edu.kg/vestnik/2002/v3/a15.html>.
10. Вітер М.Б. Використання хмарних технологій у системі інформаційної взаємодії державних органів / М.Б. Вітер, Х.О. Засадна // Науковий вісник НЛТУ України : зб. наук.-техн. праць. – Львів : РВВ НЛТУ України. – 2014. – Вип. 24.09. – С. 341-347.

Вітер М.Б., Засадна К.Е., Тищенко Е.В. Технологія кластерного моделювання інформаційного взаємодія учасників бюджетного процесу в Україні

Осуществлен анализ системы организации бюджетного процесса в Украине. Приведены проблемы ее функционирования. Обоснована целесообразность применения кластерного подхода к моделированию информационного взаимодействия участников бюджетного процесса. Построены матричные модели информационного взаимодей-

ствия основных участников бюджетного процесса: Министерства финансов, Государственной казначейской службы и главных распорядителей бюджетных средств. Описана технология кластерного моделирования в пространстве информационного взаимодействия основных участников бюджетного процесса. Построены соответствующие кластеры информационного взаимодействия.

Ключевые слова: бюджетный процесс, информационное взаимодействие, модели, кластеры.

Viter M.B., Zasadna Kh.E., Tyshchenko O.V. Cluster Modelling Technology of Information Interaction of Budget Process Participants in Ukraine

The analysis of the system of the budget process in Ukraine is made. The problem of its functioning is specified. The expediency of cluster approach to modelling information interaction of budget process participants is justified. Matrix model of information exchange of main participants of the budget process such as the Ministry of Finance, State Treasury Service and main budget funds administrators is built. The cluster modelling technology of information interaction of main participants of the budget process is described. Corresponding clusters of information interaction are built.

Keywords: budget process, information interaction, models, clusters.

УДК 330.322

*Доц. Х.Я. Яремик, канд. екон. наук –
Українська академія друкарства, м. Львів*

СИСТЕМА ЦИКЛІВ ІНВЕСТИЦІЙНОГО ПРОЦЕСУ

Наведено наукові підходи щодо визначення суті інвестиційного процесу та його стадій. Розглянуто представлені в літературних джерелах етапи "інвестиційного (життєвого) циклу проекту". Сформовано, на думку автора, більш деталізовану модель циклів інвестиційного процесу: повний інвестиційний (життєвий) цикл товару; інвестиційний цикл об'єкта; інвестиційний цикл об'єкта в капітальному будівництві. Графічно представлено взаємозв'язок основних складових інвестиційного циклу і етапи робіт, які їх утворюють. Зазначено особливості запропонованих видів інвестиційного циклу.

Ключові слова: інвестиційний процес, інвестиційний (життєвий) цикл, проект, етапи, стадії, фази, взаємозв'язок, період, система.

Постановка проблеми. З метою подолання кризового стану та забезпечення конкурентоспроможності національної економіки вирішальне значення має активізація інвестиційної діяльності. Інвестиції є основою сучасного розвитку економіки країни та необхідною умовою її зростання в майбутньому. Саме тому дослідження проблем інвестиційного процесу є актуальним та своєчасним.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Деякі аспекти інвестиційного процесу досліджено в наукових працях вітчизняних і зарубіжних учених: Г. Дж.Александера, Л. Дж. Гітмана, Б.В. Губського, М.Д. Джонка, О.Є. Кузьміна, Д.Л. Левчинського, Т.В. Майорової, А.А. Пересади, В.П. Савчука, І.Б. Скворцова, А.І. Сухорукова, В.Г. Федоренко, У.Ф. Шарпа, О.Г. Харічкіна та ін.

За результатами аналізу наукових досліджень, пов'язаних з інвестиційним процесом, виявлено низку теоретичних проблем. Серед них можна виділити різні підходи до трактування поняття "інвестиційний процес", виділення стадій інвестиційного процесу. Особливої уваги заслуговує питання розгляду певних циклів інвестиційного процесу та їх етапів, що дає змогу з максимальною об'єктивністю врахувати витрати, вигоди, ризики, пов'язані з його здійсненням. Зазначені причини зумовлюють актуальність проведення подальших досліджень

теоретичних основ інвестиційного процесу, окреслення системи циклів інвестиційного процесу та їх складових.

Метою цієї роботи є представлення системи інвестиційних циклів і етапів робіт, які повніше відтворюють можливі варіанти моделювання інвестиційного процесу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Автор А.А. Пересада пояснює використання поняття інвестиційний процес існуванням різних видів інвестиційних циклів, які взаємопов'язані. Автор пов'язує цей термін з процесом обґрунтування та реалізацією інвестиційних проектів та вказує на його ідентичність поняттю інвестиційна діяльність [7]. У науковій літературі наведено визначення інвестиційного процесу як системи. В.Г. Федоренко характеризує інвестиційний процес як відображення економічної системи з усіма властивими їй ознаками та властивою їй сукупністю елементів: суб'єкт (інвестор), об'єкт (об'єкт інвестицій), зв'язок між ними (інвестування з метою отримання інвестиційного доходу) і середовище, в якому вони існують (інвестиційне середовище) [10].

Схожу думку висловив Д.Л. Левчинський який характеризує інвестиційний процес як поєднання низки взаємопов'язаних робіт щодо залучення інвесторів до об'єкта інвестицій для досягнення ефективного розвитку економічної системи, за умови узгодження інтересів учасників цього процесу [6].

Скворцов І.Б. вважає, що інвестиційний процес – це неперервне відтворення капіталу, а саме відтворення носіїв праці, грошей та інформаційного потенціалу суспільства (загалом – будь-якого товару) [9, с. 69]. З наведеного визначення можна зробити висновок, що інвестиційний процес комплексно характеризує економічні явища та є відображенням масових процесів. Разом з тим, поняття інвестиційного циклу автор пов'язує із дослідженням індивідуальних економічних явищ [9, с. 69].

Узагальнюючи наведені підходи, можна зазначити, що інвестиційний процес представлено як сукупність взаємопов'язаних інвестиційних циклів, що здійснюються з метою відтворення капіталу в певному інвестиційному середовищі. У літературі наведено визначення інвестиційного циклу як процесу, що реалізується впродовж часу здійснення інвестицій і визначається як комплекс заходів від моменту прийняття рішення про інвестування до кінцевої стадії інвестиційного проекту [7, с. 30]. В іншій науковій праці приводиться визначають повний інвестиційний цикл засобів праці як період від початку створення засобів праці до повного закінчення їх експлуатації (споживання) [9, с. 69]. На думку І.Б. Скворцова, поняття "інвестиційний цикл" визначає процес з точки зору витрат грошових коштів [9, с. 69].

У наукових працях [4, 5, 8, 9], виконано дослідження життєвого (інвестиційного) циклу проекту. В основному наведене в наукових працях визначення терміна "життєвий цикл проекту" збігається із таким: це час від першої затрати на проект до останньої вигоди від проекту. Цей час відображає розвиток проекту та робіт, які виконуються на різних стадіях підготовки, реалізації та експлуатації проекту і є певною схемою або алгоритмом, за допомогою якого відбувається встановлення послідовності дій для розробки та впровадження проекту [1, с. 229-230].